

Obřadník, další důležitý funkcionář, měl barety růžový a členové, mistři, barety bleděmodré. Ty byly také věnovávány na památku vzácným hostům a čestným členům. Spolek si vytvořil regule, zabranující ve vstupu ženám a hostům, kteří by se neuměli bavit a nectili by umění. Dále bylo tabu např. řešení soukromých problémů aj. Přes tato přísná pravidla se členská základna postupně rozšiřovala, ne však lavinovitě, byla splňována kritéria dnešní definice sociální skupiny, tj. do 40.

Schůze byly oznamovány pozvánkami a ve společné kronice Plzeňských listů. Např. před schůzí 12.6.1907 je zde možné číst toto oznámení: "Mha. Obvyklá schůzka ve středu večer. Théma: Lidé se sejdou, aby uvolnili myšlení od životní tíže a pocítili radostné zrychlení tepu životního. Ellen Keyová: Linie života." Pozoruhodný je i zápis pod takto vzosně oznámeným setkáním. Je lakonický. Začátek schůze o 7. hodině večer, schůze ukončena v půl sedmé ráno. A dlouho bylo slyšet duchaplné rozhovory jako Olé, olé a jiné. Záhy byli na schůze Mhy zvaní významní hosté, mezi nimiž byli vedle umělců právníci, lékaři, ba i kněz. V zápisech se můžeme dočíst o různých zábavných pořadech, jako např. melodram na novinový referát přítomného redaktora. Na jinou schůzi zval zase citát, převzatý patrně z Čuprova Učení staroindického, z Upanišady: "Pro člověka, který vidí, že všechny věci jsou obsaženy ve vyšším duchu, nemůže být klamu ani smutku." Většina akcí Mhy byla tedy směsicí duchovního a pozemského, někdy i v příkré kombinaci.

Při výčtu zakládajících členů bylo uvedeno jméno hudebního kritika Jindřicha Strnada. Při této příležitosti jen malé odbočení. Před založením Mhy se umělci mimo jiné také scházeli v hostinci U Görgů, ve zcela nedávné době bohužel strženém,³⁾ kde u stolu zvaného U kontrapunktu od 90. let sedával s mnoha jinými také skladatel Stanislav Suda, tenorista a učitel zpěvu Josef Bramžovský, basista pěveckého sboru Smetana Čížek. S nimi a dalšími "gerkovci" jsme se pak mohli setkat ve Mze.

Ale zábava nebyla rozhodně jediným cílem Mhy. Na konci prázdninových měsíců byla svolávána schůze na stanovení programu pro nastávající sezónu, v níž divadlo a hudba zaujímaly poměrně velké místo. Ani výtvarné umění nestálo mimo sféru zájmu. Vskutku impozantní byla již samotná výzdoba místnosti Mhy. Dominoval nápis Dopij, dožij, život je tak krátký..., dále zde byl satyr, lepá dívčina s pivem, pavučina s pavoukem a příležitostné malby a díla výtvarníků, členů i hostů. Také nepálský bůh, opice Hanuman zde byla. Ta je konečně také vyobrazena v kronice.

Kroniky zachovaly mnoho dalších zajímavostí z činnosti sdružení. Tak se např. dovídáme o přednášce o fotografii, dne 4.9.1907 bylo vzpomenuo úmrtí E. Griega, proběhla debata o budoucnosti plzeňského divadla. Vedle kultury bylo i nadále samozřejmě dbáno na jídlo a pití. Na poměrně často pořádané vepřové hody byl také pozván Augustin Němejc, který

se však ex post omluvil dopisem, neboť mu v účasti zabránila školní konference. Avšak i jinak se zdá, že se od Mhy poněkud distancoval.

Významné dny pro Mhu nastaly 12. a 13.10.1907, kdy ji navštívil Jaroslav Vrchlický, který v Plzni pobýval na večírku železničních úředníků, kde přednášel své verše. Po této vážné produkci se ve Mze bavil patrně poněkud jinak nad pečlivě připraveným programem. Zápis v kronice říká: "Většina věcí šla Mistru Vrchlickému k duhu a bavil se znamenitě až do 3 1/4 hodiny ranní." Dostal také na památku bleděmodrý ba-ret. Posléze se stal čestným členem a styk s ním i rodinou nadále pokračoval, jak dokládají např. blahopřejné telegramy Mze k Novému roku či rozhodnutí členů Mhy poslat společně Vrchlické po představení kytici či hromadně se zúčastnit hry Godiva. Ta byla 21.12. a při této příležitosti přijal Vrchlický i čestné členství ve Mze. Za tuto poctu nezůstal však dlužen. Věnoval Mze svých 13 Pijáckých písní s hudbou J. Pospíšila,⁴⁾ které vyšly s dedikací v 1. čísle Květů 1908 a posléze tiskem s obálkou Mikoláše Alše.⁵⁾ Jsou milé, až poněkud naivní, jak dokládají např. úryvky: "Na okraji mojí číše, hleďte se mnou na zmetka, poskakuje, sukně výše, graciézní baletka," nebo: "Svatý Petr velkolepý, úžas věků Notredam. Ale raděj slavné sklepy písní svou dnes opěvám, neb i tam se duše vznáší vysoko až k nebesům."

Ale i další osobnosti různými způsoby zasáhly do činnosti Mhy. Tak bylo např. jednáno o koncertu Františka Ondříčka, dne 30.6.1910 se konala slavnostní schůze k poctě velkého herce E. Vojana, bez zajímavosti není ani jeho podpis v kronice s dvojitým W. Tohoto večera se zúčastnila i mladá Otylie Beníšková, jiného zase společně s Terezií Brzkovou. Dne 25.6.1909 navštívil Mhu Rudolf Piskáček, 12.12.1909 zase Alois Jirásek a Vendelín Budil. Ten však byl návštěvníkem častějším. 24.3.1909 byl pořádán koncert na počest Stanislava Sudy. I ten byl častým návštěvníkem, stejně jako Karel Klostermann, Václav Vydra, Josef Brzek či Miloš Nový.⁶⁾ Ze Slaného přijel Václav Štech. Dvorním malířem a lakýrníkem, jak zněl název oficiální funkce, byl Rudolf Jindřich, kterého později Čadík⁷⁾ charakterizoval: "... výtvarná duše jednoduchá, klidná, jasná, optimistická, plná oddanosti k přírodě". Z výtvarných umělců náleželi ke stálým členům také Josef Matějka a sochař Vojta Šíp. Oba vytvářeli pro Mhu příležitostné práce. Mírné pohoršení jistě mezi vyznavači dobrého plzeňského vzbudily Matějkovy osvětové tisky nabádající k abstinenci. V kronice tyto plakátky nalezneme.

Mha se také zajímala o stav budovaného uměleckoprůmyslového muzea, jak dokazuje snímek z interiéru, osazení reliéfu Dívčí válka Vojtěcha Saffa. Z výtvarných umělců se dále ve Mze mihli Stanislav Lolek, sochaři Rajnard, Čapek a Vorel, kteří v té době pracovali na výzdobě paláce habešského krále Menelika a členy Mhy o své cestě průběžně informovali.

Dále zde pobýval malíř Láďa Novák, Mikoláš Aleš, Strettiové, Kalvoda, ale i Joža Úprka, architekt Hanuš Zápál či fotograf Antonín Duras. Ten byl ovšem řádným členem a na akt přijetí doplatil indispozicí, takže musel poslat omluvný dopis. Jeho pocity a stavy dalších členů dokládá i kresba v kronice. Také tabló členů Mhy je jeho dílem.

Vedle individuálních hostů vítali ve Mze také oficiální návštěvy. Byli to např. členové slovenského spolku Detvan, američtí Sokolové, skupiny herců, a přijel dokonce i francouzský vyslanec z Prahy.

Spolek však dbal i na sport. Nově se ujímalo lyžování. Tak např. 24.10.1907 se můžeme dočíst rozhodnutí, že členové se zúčastní lyžování, výlohy 20 K na lyže. Ostatně lyžařská akce se opakovala několikrát. Také byly organizovány slavnosti a výlety do blízkého i vzdálenějšího okolí, často ve prospěch Matice školské.

Trochu nevázanost, trochu výlučnost, jistý nezájem o řešení sociálních a společenských problémů doby vzbuzovaly záporné reakce a pochopitelně i kritiku. Tak v soudobém tisku můžeme číst i negativní články. Polemika mezi zemědělskou buržoazií a zemědělskými dělníky vyústila do slov: "Nedá to pánům spáti, snaží se při každé příležitosti plivnouti jedovatou slinou po dělníku, proletáři, snažícím se dosáhnout lidské existence ... jednou pro vždy připomínáme panu redaktorovi, že on o organizaci nemá ani zdání, tím méně o organizaci plzeňského dělnictva. Snad je pravým gentlemanem na plzeňském korzu, neb pánem hodícím se do Mhy, ale nemá pochopení pro venkovský lid a tím méně pro zemědělský proletariát."

Mha tedy nebyla spolkem, který by řešil jakékoliv problémy doby. Proto bývala kritizována, ostatně na její činnost hleděl kriticky i hostinský U Fišerů, takže se musela stěhovat. Nejprve k Waldekům⁹⁾, kde vedle společenských místností měla i knihovnu, posléze však putovala dále. Útočiště se přece jen našlo v hostinci v Perlové ulici, kde setrvala až do svého zániku. Finanční hotovost Mhy byla po rozpuštění věnována na herecký fond. Hodnotíme-li její činnost dnes, nevyhneme se ani my kritickým výhradám, ale přesto musíme pozitivně ocenit její záměr sdružit umělce různých oborů, poctivou snahu přinést do kulturního života města nové prvky a v neposlední řadě ocenit humor.

Členové i hosté na Mhu dlouho vzpomínali. Ještě v roce 1943 se při nějaké vzpomínkové slavnosti objevuje umná báseň, kde je Mhy tklivě vzpomenuáno: "Sem jako domů chodili, kumštýři vzácní, rozmilí, jeden z nich zpíval, druhý hrál, třetí zas krásně maloval, čtvrtý toť slavný herec byl a pátý by se ubásnil. Zde Mha své syny vítala, jim družný hovor skýtala, kdo z nich snad trpký život měl, tu vždy na všechno zapomněl, zde jenom radost, žert a smích umělcům četl jsi ve tvářích."

Sdružení Mha má tedy své místo v plzeňské historii. I její záslu-

hou náležela Plzeň k městům Čech, kde se po Praze rozvíjel spolkový život, na nějž po válce navázala po výtvarné linii aktivita Spolku výtvarníků plzeňských a posléze známé SZVU. Tato sdružení však měla už jinou podstatu a účel.

- 1) M. Nakonečný, Základy sociální psychologie. Praha 1970, s. 260.
- 2) Dvě kroniky sdružení Mha, národopisné odd. Západočeského muzea Plzeň, inv. č. 19887 a inv. č. 19888, roky 1907-1910. - Z dalších pramenů: O. Houba, Mha, místnost umělců. Rkp, tamtéž, inv. č. 50803.
- 3) Ant. Špelda, Slavní plzeňské opery. Plzeň 1986, s. 44.
- 4) Národopisné odd. Západočeského muzea Plzeň, inv. č. 36062.
- 5) Vydal Mojmir Urbánek, Praha 1910.
- 6) Účast na jednotlivých zasedáních dokládají podpisy na prezenčním listu kronik.
- 7) J. Čadík, Malířské profily českého západu. Plzeňsko 1922.
- 8) Ant. Špelda, cit. d., s. 41.
- 9) Dnes hotel Slovan.